

İtalyan L'Asino Siyasi Hiciv Dergisi'nin Trablusgarp Savaşı'na Muhalif Yaklaşımı

Italian L'Asino Political Satire Magazine's Opposition Approach to the Italo-Turkish War

Caner ÇAKI¹
Mehmet Ozan GÜLADA²

ÖZ: İtalya, 1911 yılında Osmanlı İmparatorluğu'na ait olan Trablusgarp'ı işgale girişmiştir. İtalya içerisinde bu işgal girişimini destekleyenler olduğu kadar savaşa muhalif bir cephe de meydana gelmiştir. Savaş sırasında İtalyan siyasi hiciv dergisi L'Asino, muhalif bir tutum sergileyerek İtalya'nın Trablusgarp İşgali'ni kapaklarında görsel ve yazılar üzerinden eleştirmiştir. Çalışmada L'Asino Dergisi'nde İtalya'nın Trablusgarp İşgali'ni hicveden çeşitli kapakları üzerinden Trablusgarp Savaşı'na muhalif İtalyan kamuoyuna ışık tutulmaya çalışılmıştır. Bu şekilde çalışmada İtalya'da savaş karşıtı ne tür söylemlere yer verildiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla konuya ilişkin L'Asino Dergisi'nin sekiz kapağı, David A. Snow'un sembolik etkileşim yaklaşımı üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmada derginin kapakları üzerinden her iki taraftan da asker kayıplarının önemsenmeksizin savaşın belirli askeri ve siyasi amaçlar ve belirli grupların çıkarları doğrultusunda devam ettirildiğinin ileri sürüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca kapaklar içerisinde savaşın İtalya'da belirli bir zümrenin zenginleşmesine yol açtığı belirtilmiştir. Bunun yanında dergide İtalyan ve Türk halkının barış içerisinde hareket etmesi teşvik edilmeye çalışılmıştır. Neticede çalışmada L'Asino Dergisi'nin, hükümet karşıtı bir tutum içerisinde milliyetçiliğe ve işgale karşı tavrı olarak Trablusgarp Savaşı'na yönelik eleştiride bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Trablusgarp Savaşı, Dergi, Siyasi Hiciv, İtalya, Osmanlı İmparatorluğu

¹ Corresponding Author, Assist. Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran University, Mucur Vocational School, Audiovisual Techniques and Media Production, Visual Communication Programme

e-mail: caner_caki@hotmail.com **ORCID:** 0000-0002-1523-4649

² Lecturer, Dr., Malatya Turgut Özal University, Akçadağ Vocational School, Department of Management and Organization, Business Management Programme

e-mail: mehmet.gulada@ozal.edu.tr **ORCID:** 0000-0001-8233-2321

Atf/Citation: Çakı, C. ve Gülada, M.O. (2024). İtalyan L'Asino Siyasi Hiciv Dergisi'nin Trablusgarp Savaşı'na Muhalif Yaklaşımı. Intermedia International e-Journal, 11(21) 142-158. doi: 10.56133/intermedia.1467441.

Extended Abstract: In the study, L'Asino Magazine, which exhibited an oppositional attitude towards the Tripoli War through its covers among the Italian press, was examined. Within the scope of the study, it was aimed to reveal the anti-war discourses in Italy by examining eight covers of L'Asino Magazine through symbolic interaction. In the study, the following questions were sought to be answered based on the findings obtained from the covers:

- How was the Italian side presented on the covers of L'Asino Magazine?
- How was the Ottoman side presented on the covers of L'Asino Magazine?
- Which anti-war discourse/s were highlighted on the covers of L'Asino Magazine?

The Italian press, which supported the Tripoli War through nationalist discourses, was discussed. The study differs in that it examines the discourse opposing the Tripoli War within the Italian press. In this respect, the study is important in that it enriches the literature on the subject by emphasizing the opposition in the Italian press in the Tripoli War.

In the study, all covers of L'Asino Magazine covering the Tripoli War period (29 Sep 1911 - 18 Oct 1912) constitute the universe of the study. Since only 51 covers of L'Asino Magazine from 1912 can be accessed in the digital library of the Giangiacommo Feltrinelli Foundation, within the scope of the study, only the 51 covers of the magazine from 1912 were selected. Using the purposeful sampling method in the study, 8 covers directly covering the Tripoli War and satirizing the war or its outcome were analyzed as the sample of the study. It was revealed that the covers selected as samples in the study generally tried to form certain meanings about human interaction. For this reason, within the scope of the study, magazine covers were examined through David A. Snow's symbolic interaction approach in order to comprehensively reveal the meanings intended to be constructed on the basis of human interaction through the visuals and texts on the covers. Eight magazine covers selected as samples in the study were analyzed respectively based on human activity, interactive determination, symbolization and development.

The Tripoli War was one of the last wars in which the Ottoman Empire took part in the disintegration process, and as a result of the war, it lost the last piece of land it dominated in the African continent. Both the Italian press and the Ottoman press sought to convey to their readers what happened during the war and sometimes made various evaluations about the war. While these evaluations sometimes led directly to a discourse in support of the war, sometimes they emerged as criticism of the war. In the Italian political satire magazine L'Asino, which was examined within the scope of the study, discourses criticizing the war and encouraging peace were sometimes published.

In the covers of L'Asino about the Tripoli War examined in the study, it was determined that the magazine approached both the Italian and Ottoman sides at the same distance. The magazine covers criticized those who wanted the war to continue, and included discourse against interest groups benefiting from the war. On the other hand, it was found that the magazine focused on encouraging the Italian and Turkish people to live in peace. On the magazine covers, it was opposed to continuing the war on the basis of nationalism, and it was stated that acting on the basis of nationalism would cause the war to continue. It was emphasized that the continuation of the war caused Italian and Turkish soldiers to lose their lives on the fronts, while a certain group of people gained financial gain from the war. On the other hand, by focusing on the financial expenses incurred with the war, an attempt was made to form a negative perception towards the war.

When the magazine covers discussed in the study are examined in general, it can be claimed that the magazine acted against the Italian administration's war decision, and in this context, it acted in a socialist line against nationalist discourses. As a matter of fact, in the magazine covers examined, Italian soldiers were not glorified against Turkish soldiers and the importance of the war for Italy was not emphasized. In addition, the magazine covers did not emphasize that Italy had wide borders like the Roman Empire, but emphasized that the war had negative consequences for both Italy and the Ottoman Empire. In this context, it can be argued that the magazine covers were sought to make people question why the Italian soldiers fought and why they lost their lives.

The study is important in that it sheds light on the anti-war front in the Italian press regarding the Tripoli War through the covers of L'Asino. Future studies can also examine L'Asino's discourses regarding Italy's involvement in the First World War, through L'Asino's covers. In this way, similar and/or different aspects between L'Asino's attitude towards the two wars in which Italy took part can be revealed.

Key Words: *Italo-Turkish War, Magazine, Political Satire, Italy, Ottoman Empire*

GİRİŞ

Dağılma sürecinde Osmanlı İmparatorluğu, egemenliği altındaki Avrupa kıtasındaki toprakları gibi Afrika kıtasındaki topraklarını da teker teker kaybetmiştir. Fransa, 1830 yılında Cezayir'i, 1881 yılında da Tunus'u ele geçirirken, 1882 yılında da Mısır'ın idaresi İngiltere'nin eline geçmiştir. 20. yüzyıla gelindiğinde Afrika kıtasında Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında yalnızca Trablusgarp bölgesi kalmıştır. 1911 yılında da İtalya, Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında bulunan son yer olan Trablusgarp'ı işgale girişmiştir. İtalya'nın Trablusgarp işgali gerek İtalyan basınında gerekse Osmanlı basınında geniş yer bulmuştur. İtalyan basınında işgale destek verilirken (Altunsoy, 2022, s. 59), Osmanlı basınında ise işgale karşı çıkmıştır. Bununla birlikte Osmanlı basını içerisinde yer yer donanmanın yetersizliği üzerinde durulurken (Malkoç, 2020, s. 108; Özaslan, 2019, s. 71), İtalyan basını içerisinde doğrudan savaş karşıtı söylemler de ortaya çıkmıştır. Bu aşamada İtalyan siyasi hiciv dergisi *L'Asino*, kapaklarındaki kimi görsel ve yazılar üzerinden İtalya'nın Trablusgarp'ı işgali'ni eleştirerek savaş karşıtı bir tutum izlemiştir.

Çalışmada İtalyan basını içerisinde Trablusgarp Savaşı'na yönelik kapakları üzerinden muhalif bir tavır sergileyen *L'Asino* Dergisi incelenmiştir. Çalışma kapsamında *L'Asino* Dergisi'nin kapakları sembolik etkileşim üzerinden incelenerek *L'Asino* Dergisi'nin savaş karşıtı söylemlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada kapaklar üzerinden elde edilen bulgular üzerinden aşağıdaki sorular yanıtlanmaya çalışılmıştır:

- *L'Asino* Dergisi'nin kapaklarında İtalyan tarafı ne şekilde sunulmuştur?
- *L'Asino* Dergisi'nin kapaklarında Osmanlı tarafı ne şekilde sunulmuştur?
- *L'Asino* Dergisi'nin kapaklarında savaş karşıtı hangi söylem/ler ön plana çıkarılmıştır?

Çalışma, İtalyan basını içerisinde Trablusgarp Savaşı'na muhalif yaklaşımı irdelemiştir. Bu açıdan çalışmada İtalya'da Trablusgarp Savaşı'na ilişkin muhalif basına vurgu yapılarak Trablusgarp Savaşı'nın medya boyutunda literatürün zenginleşmesine katkı sağlamaya çalışılmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

1870 yılında siyasi birliğini sağlayan İtalya, sömürge politikasına yönelmiş ve bu amaçla İngiltere ve Fransa gibi Afrika kıtasında sömürge elde etmeye çalışmıştır. Bu aşamada İtalya, Avrupa ülkeleri arasında yaşanan mücadelelerden yararlanarak sömürge politikasını başarıya ulaştırmaya çalışmıştır (Güzel, 2017, s. 81). 1911 yılında dönemin süper güçlerini karşısına almadan, "hasta adam" olarak adlandırılan Osmanlı İmparatorluğu'nun Afrika kıtasındaki son toprağı olan Trablusgarp'ı işgale girişmiştir.

İtalya, Roma Merkez Bankası üzerinden Trablusgarp'a barışçıl yolla nüfuz etme girişiminde bulunmuştur (Durgun, 2014, s. 142). Buna karşılık 1911 yılının Eylül ayında İtalya'nın barışçı politikasının yerini savaş almıştır. İtalya, Trablusgarp'ta kendisini hak sahibi olarak kabul etmiş ve 28 Eylül 1911 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'na nota vermiştir (Ertuş, 2021, s. 95). Osmanlı İmparatorluğu ise İtalya ile savaşa girme niyetinde olmamış ve büyük devletlerin ara buluculuğu içerisinde anlaşma yolu aramıştır (Şeber, 2011, s. 239). Bununla birlikte 29 Eylül 1911 tarihinde İtalya, Osmanlı İmparatorluğu'na savaş ilan etmiş (Tekin, 2020, s. 24) ve Trablusgarp'a yönelik saldırıya geçmiştir. İtalya'nın Trablusgarp işgali sırasında Osmanlı İmparatorluğu kendisini İtalya'ya karşı yalnız bulmuştur. Nitekim Osmanlı İmparatorluğu'nun Almanya'yla yakın ilişkileri, İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Trablusgarp işgali'nde Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında olmasını engellemiştir. Bunun yanında Almanya, Osmanlı İmparatorluğu ile dostane bir ilişki içerisinde olsa da İtalya ile müttefik olduğundan (Mete, 1998, s. 264), Osmanlı İmparatorluğu'na destek olmamıştır. Böylece Osmanlı İmparatorluğu, Avrupa devletlerinin desteği olmadan İtalya'ya karşı mücadele içerisine girmiştir.

İtalya'nın Trablusgarp işgali, Osmanlı İmparatorluğu'nda tepkiyle karşılanırken, aynı zamanda Trablusgarp'a destek olmak amacıyla imparatorlukta çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla savaşa gönüllü asker personel katılırken, maddi destek amaçlı da yardım kampanyaları yapılmıştır (Öksüz, 2013, s. 164). Türk subayları, Mısır ve Tunus üzerinden Trablusgarp'a gelmiş ve yerli kuvvetleri teşkilatlandırmıştır (İpek, 2015, s. 91). İtalya, Osmanlı İmparatorluğu'nun yeterli savaş gücü olmadığını düşünerek Trablusgarp bölgesinde kısa sürede kontrol sağlayacağını planlamış, buna karşılık Trablusgarp'ta çeşitli işgaller gerçekleştirirse de bölgenin iç kısımlarına girememiştir. Bunun üzerine Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyetindeki Beyrut bombalanmış, On İki Ada'ya saldırılar gerçekleştirilmiş (Karabulut, 2018, ss. 190-191), ayrıca Çanakkale Boğazı abluka altına alınmıştır (Özcan, 2022, s. 104).

Trablusgarp Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu, uluslararası alanda tek başına kalmış, bunun yanında Balkanlarda Osmanlı İmparatorluğu'na karşı savaş hazırlığının olması, Osmanlı İmparatorluğu'nu, İtalya ile barış yapmaya yöneltmiştir. Nihayetinde Osmanlı İmparatorluğu, İtalya ile 18 Ekim 1912 tarihinde imzalanan Uşi Antlaşması'yla Trablusgarp Savaşı'nı kaybetmiştir (Çiftsüren, 2022, s. 44). Antlaşmayla birlikte Trablusgarp, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlarından ayrılmış, On İki Ada da geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır. Diğer yandan Osmanlı İmparatorluğu, Trablusgarp üzerinde sınırlı da olsa belli hakları elinde tutmuştur. Buna karşılık Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan İttifak Devletleri içerisinde yer alması nedeniyle birçok yerde olduğu gibi Trablusgarp'ta da Osmanlı İmparatorluğu'nun varlığı tamamen son bulmuştur (Demir, 2020, ss. 158-159).

Trablusgarp Savaşı sırasında İtalya'da krallık rejimi bulunmakla birlikte ülkede çok partili bir sistem de etkiliydi. İtalya Krallığı'nda merkez sağ çizgide yer alan Liberal Birlik (Unione Liberale) ile merkez sol çizgideki İtalyan Sosyalist Partisi (Partito Socialista Italiano), İtalyan Radikal Partisi (Partito Radicale Italiano) ve Anayasal Demokrat Parti (Partito Democratico Costituzionale) gibi çeşitli siyasi partiler İtalyan siyasetinde ön planda olmuştur. Savaş İtalyan siyasetini bölmüş, kimileri savaşa destek verirken, kimileri ise savaş karşıtı bir tutum izlemiştir. İtalyan Sosyalist Partisi savaş karşıtı bir çizgide yer almış (Geuna, 2020, s. 93) ve partinin görüşüne yakın olan L'Asino Dergisi de savaşa eleştirel bir açıdan yaklaşmıştır.

2. Literatür Taraması

Trablusgarp Savaşı'nı çeşitli konu başlıkları üzerinden ele alan akademik çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda: Umar, İtalya'nın Trablusgarp Savaşı'nda Beyrut'u Bombardımanı'nı (Umar, 2001); Temel, Trablusgarp Savaşı'nda denizlerde karşılıklı el koymalar ve savaş kaçışı ilan edilen maddeleri (Temel, 2005); Şeber, Osmanlı topraklarındaki İtalyan tebaaya Trablusgarp Savaşı'nın yansımalarını (Şeber, 2011); Şimşek, Trablusgarp Savaşı'nda Alman Kızılhaç Cemiyeti'nin çalışmalarını (Şimşek, 2011); Öksüz, Trabzon'dan Trablusgarp Savaşı için toplanan yardımları (Öksüz, 2013); Dağlar Macar, Trablusgarp Savaşı'nda Hilal-i Ahmer Cemiyeti'ni (Dağlar Macar, 2017); Başkan ve Yetişgin, Herbert Gerald Montagu'nun Trablusgarp Savaşı'nda faaliyetlerini (Başkan & Yetişgin, 2018); Karabulut, İzmir'deki İtalyanlar ve Trablusgarp Savaşı'nı (Karabulut, 2018); Arslanyürek, Trablusgarp Savaşı'nda Halil Kut'un faaliyetlerini (Arslanyürek, 2019); Geuna, Trablusgarp Savaşı, İtalyan Sosyalist Partisi ve enternasyonalisi (Geuna, 2020); Tekin, havacılık boyutunda Trablusgarp Savaşı'nı (Tekin, 2020) ve Seyhan, Çanakkale Boğazı'nın Trablusgarp Savaşı'nda mayınlanması (Seyhan, 2023) incelemiştir.

Trablusgarp Savaşı meydana geldiğinde İtalyan propagandasında İtalyan ordusu, Osmanlı İmparatorluğu'na karşı muzaffer bir şekilde yansıtılmıştır. Savaşta İtalya'nın zaferine odaklanılmış ve mağlup olan taraf ön plana çıkarılmıştır. Basında ise İtalyan La Domenica del Corriere Gazetesi, İtalya'nın Trablusgarp'ı işgalini coşkulu bir zafer havasında sunmuştur. Bu kapsamda gazete, İtalyan askerlerinin, mağlup olmuş Türk askerlerinin yanında coşkuyla göndere İtalyan bayrağını çekmesini resmetmiştir. Buna karşılık L'Asino Dergisi, savaş karşıtı bir tutum izleyerek savaşı eleştiren söylemlere yer vermiştir.

Trablusgarp Savaşı'nı medya boyutunda inceleyen de çeşit akademik çalışmalar yapılmıştır. Bunlar içerisinde de: Özaslan çalışmasında Donanma Dergisi'nin Trablusgarp Savaşı'na yönelik söylemini ele almıştır. Çalışmada derginin, Trablusgarp Savaşı'nda güçlü donanmanın önemine vurgu yaptığı ve halktan donanma için yardım istediği sonucuna ulaşılmıştır (Malkoç, 2020, s. 108; Özaslan, 2019, s. 71). Malkoç, Trablusgarp Savaşı'nda İtalya'nın Oniki Ada'yı İşgali'ni İkdam Gazetesi ve Şehbal Dergisi üzerinden incelemiştir. İkdam'ın, Trablusgarp Savaşı'nın sonuçlarıyla denizcilik alanında yeterli gelişim sağlanamaması, Şehbal'in de donanma sorunuyla Rodos gibi adaların kaybı arasında bağ kurduğunu tespit etmiştir (Malkoç, 2020, s. 108). Ertuş, Trablusgarp Savaşı'na ilişkin Beyânü'l Hak Gazetesi'ndeki manzumeleri ele almıştır. Çalışmada gazetenin, Trablusgarp İşgali'nden dolayı İtalya'yı sert bir şekilde eleştirdiğini, gazetede İtalya'nın medeniyet maskesi taktığının, buna karşılık asıl medeniyetin İslam Medeniyeti olduğunun ifade edildiğini tespit etmiştir. Ayrıca gazetenin İtalya'nın Trablusgarp İşgali'ni İslam'a saldırı olarak değerlendirdiği de ortaya konulmuştur (Ertuş, 2021, s. 96).

Altunsoy, İtalya basınının Trablusgarp Savaşı'nın başlamasındaki ve İtalya'nın Trablusgarp'a nüfuzundaki rolünü incelemiştir. Çalışmada İtalyan basınının, İtalyan hükümetinin Trablusgarp'ı işgal etmesine teşvik edici yönde hareket ettiği ileri sürülmüştür. Bu süreçte Corriere d'Italia, Giornale d'Italia, La Stampa, Tribuna gibi gazetele-

rin önemli bir rol üstlendiği ve savaşın tetikletici rolünün milliyetçi basın olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Altunsoy, 2022, s. 59). Çetin, Trablusgarp Savaşı'nın The New York Times Gazetesi'ndeki yansımalarını ele almıştır. Çalışmada gazetenin, tarafsızlık ilkesini koruyarak Trablusgarp Savaşı'nı aktarmaya çalışmakla birlikte savaşı Batı'nın bakış açısıyla ele aldığı sonucuna ulaşılmıştır (Çetin, 2023, s. 753).

Trablusgarp Savaşı'nın medya boyutunu araştıran literatür incelendiğinde ağırlıklı olarak Türk basınının savaşı ne şekilde sunduğunun analiz edildiği, bunun yanında İtalyan basınının ele alındığı çalışmada da İtalyan basınının savaşın çıkmasındaki rolünün analiz edildiği tespit edilmektedir. Buna karşılık yapılan literatür inceleme-sinde savaşa muhalif yayına yönelik alanda bir boşluğun olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan mevcut çalışmayla L'Asino Siyasi Hiciv Dergisi'nin kapaklarındaki hem görsel hem de yazılı söylemler üzerinden L'Asino özelinde dö-nemin savaşa yönelik muhalif söylemlerinin ortaya konulmasına çalışılmıştır.

3. Yöntem

L'Asino Dergisi, 1899 yılında Milano'da kurulmuş, haftalık, yüksek tirajlı bir gazeteydi. Gazete, ilk olarak 8 Ocak 1899 tarihinde gazete bayilerinde Corriere della Sera'nın resimli bir eki olarak ortaya çıkmıştır. Büyük formatta basılmış, 12 sayfadan oluşmuş ve Corriere abonelerine ücretsiz olarak dağıtılmış veya gazete bayilerinden belirli bir ücret karşılığında satın alınabilmıştır. Achille Beltrame, uzun yıllar Domenica del Corriere'nin illüstratörü ola-rak görev almıştır. Derginin tirajı, 1950 yılında 600.000, 1955 yılında 900.000, 1957 yılında 950.000, 1960 yılında 1.000.000, 1963 yılında 1.300.000, 1964 yılında 882.000 ve 1968 yılında ise 904.000 olmuştur. Derginin yayım hayatı 1989 yılında son bulmuştur.

Çalışmada L'Asino Dergisi'nin Trablusgarp Savaşı dönemini (29 Eyl 1911 – 18 Eki 1912) kapsayan tüm kapakları çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Giangiacomo Feltrinelli Vakfı'nın dijital kütüphanesinde L'Asino Dergisi'nin yalnızca 1912 yılına ait 51 kapağına ulaşılabildiği için (Patrimonio, 1912a), çalışma kapsamında yalnızca derginin 1912 yılına ait 51 kapağı içerisinde örneklem belirlenmiştir. Çalışmada amaçlı örneklem metodu kullanılarak, doğrudan Trablusgarp Savaşı'nı kapsayan ve savaşı ya da savaşın sonucunu hicveden 8 kapak çalışmanın örneklemi olarak analiz edilmiştir.

Çalışmada örneklem olarak seçilen kapaklarda genel olarak insan etkileşimi üzerine belirli anlamların meydana getirilmeye çalışıldığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle çalışma kapsamında kapaklardaki görsel ve yazılar üzerinden insan etkileşimi temelinde inşa edilmek istenen anlamların kapsamlı bir şekilde ortaya konulması ama-cıyla David A. Snow'un sembolik etkileşim yaklaşımı üzerinden dergi kapakları incelenmiştir. Snow'un sembolik et-kileşim yaklaşımı içerisinde insan etkinliği, etkileşimli belirleme, simgeleştirme ve gelişme olmak üzere dört kısım bulunmaktadır (Snow, 2001, s. 368). İnsan etkinliği, insanlar tarafından gerçekleştirilen eylemlere odaklanmakta-dır. Etkileşimli belirleme, ortaya konulan durumu açıklamaktadır. Simgeleştirme, kavramların kazandığı anlamları ifade etmektedir. Son olarak da gelişme, mevcut yapıdaki değişimi anlatmaktadır. Sembolik etkileşim, toplum içerisindeki ilişkileri anlamayı hedeflemekte ve insan eylemleri üzerine odaklanmaktadır. Yaklaşımda insan etki-leşimleriyle meydana gelen yorumlama süreci, anlamın oluşturulmasına ve yeniden inşasına katkı sağlamaktadır. Etkileşimdeki önemli nokta, anlamın ortak şekilde anlaşılması ve yorumlanmasıdır. Bu kapsamda yaklaşım, birey-lerin ortak bir anlam anlayışı temelinde hareket ettiğini belirtmektedir. Sosyal eylemin anlamı, katılımcıların bakış açısından analiz edilmekte ve iletişimi sembolik bir anlam üretimi olarak nitelendirmektedir.

Çalışmada örneklem olarak belirlenen sekiz dergi kapağı sırasıyla insan etkinliği, etkileşimli belirleme, simgeleştirme ve gelişme üzerinden analiz edilmiştir. Sembolik etkileşim üzerinden yapılan incelemeyle dergi bağ-lamında insan eylemlerine atfedilen anlamların açıklanmasına çalışılmıştır.

4. L'Asino Dergisinin Kapakları Üzerinden Trablusgarp Savaşı'nın İncelenmesi

Çalışmanın bu kısmında 1912 yılı içerisinde L'Asino'nun sekiz farklı tarihte yayınlanan sekiz kapağı sembolik etki-leşim bağlamında incelenmiştir.

Tablo 1: L'Asino'nun örneklem olarak belirlenen 8 kapağı

	Tarihi	Başlığı
1.	21 Ocak 1912	Savaş
2.	4 Şubat 1912	Lütuf
3.	17 Mart 1912	Barışın düşmanları
4.	21 Mart 1912	İtalyan-Türk barışı
5.	21 Nisan 1912	Jön Türk'ün sığınağı
6.	10 Haziran 1912	Savaş
7.	18 Ağustos 1912	Libya barışı
8.	6 Ekim 1912	-

4.1. 21 Ocak 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

21 Ocak 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı, *La guerra* (Savaş) başlığını taşımaktadır. Kapakta üst ve alt olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Üst bölümde, bir İtalyan bayrağı ve İtalyan bayrağının çevresinde para keseleri tutan ve silindir şapkalar giyen insanların olduğu görsel yer almaktadır. Görselin altında *I vincitori e* (Kazananlar ve) yazısı bulunmaktadır. Alt bölümde ise İtalyan bayrağı ve üstünde beyaz hilal bulunan yeşil bir bayrak çevresinde üst üste yığılmış bir grup asker resmedilmektedir. Görseldeki askerlerden bazıları feslidir. Görselin altında *i vinti* (kaybedenler) yazısı bulunmaktadır.

Görsel 1: 21 Ocak 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912b, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında üst bölümde kişiler, para keseleriyle birlikte, alt bölümde ise hayatını kaybeden askerler bir arada resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında üst ve alt bölümler arasında bir tezat oluşturulmaktadır. Dergi kapağında birileri zenginleşirken ya da para kazanırken diğerlerinin hayatlarını kaybettiği aktarılmaktadır. Simgeleştirmede dergi kapağında üst bölümde yer alan İtalya bayrağı, üst bölümdeki insanların İtalya'da olduğu mesajını vermektedir. Alt bölümdeki İtalyan bayrağı ve üstünde beyaz hilal bulunan yeşil bayrak ise ölen askerlerin İtalyan ve Türk olduğu düşüncesini meydana getirmektedir. Özellikle askerlerin bir kısmında fes olması ölen askerlerin bir kısmının Türk askeri olduğu düşüncesini güçlendirmektedir. Gelişmede

dergi kapağındaki yazılarda “kazananlar” ve “kaybedenler” vurgusu üzerinden savaşta maddi kazanım elde edip hayatta kalan bir grup insanın kazanan olduğu, buna karşılık cephelerde savaşarak hayatlarını kaybeden kişilerin ise kaybedenler olduğu ileri sürülmektedir. Genel olarak dergi kapağı ele alındığında Trablusgarp Savaşı’nda hayatlarını kaybeden askerlerin, bir grup insanın maddi kazanç sağlaması için öldüğüne yönelik algının oluşmasına yol açıldığı söylenebilmektedir. Bu açıdan savaşın cephede savaşan askerlerden ziyade belirli grupların maddi yararına yol açtığı mesajı ortaya çıkabilmektedir.

4.2. 4 Şubat 1912 Tarihli L’Asino Dergisi’nin Kapağı

4 Şubat 1912 tarihli L’Asino Dergisi’nin kapağı *La manna dal cielo* (Lütuf) başlığını taşımaktadır. Kapakta devasa boyutta iki elin aşağısında bulunan bir grup insana paralar attığı, paralar attığı kişilerin de paraları toplamaya çalıştığı resmedilmektedir. Görselin altında *Il governo a Tripoli spenderà molti milioni per le strade, i porti, le bonifiche* (Trablus’taki hükümet yollara, limanlara ve ıslah çalışmalarına bir yığın milyon harcayacak) açıklaması bulunmaktadır.

Görsel 2: 4 Şubat 1912 tarihli L’Asino Dergisi’nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912c, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında devasa boyutta iki elin bir grup insana havadan para bıraktığı, bu insanların da havadan gelen parayı toplamaya çalıştığı resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında bir grup insana bir güç tarafından para aktarıldığı mesajı verilmektedir. Simgeleştirmede dergi kapağındaki yazılardan para bırakan devasa boyuttaki ellerin hükümeti temsil ettiği, paraları toplamaya çalışan kişilerin de belirli işler yaparak hükümetten kazanç sağlayan kişiler olduğu anlaşılmaktadır. Gelişimde dergi kapağında görselde hükümetin devasa boyutta eller üzerinden temsil edilmesi ve “lütuf” ifadesinin kullanılması, hükümetin gereksiz yere büyük miktarda para harcadığına yönelik algının oluşmasına yol açmaktadır. Bu açıdan dergi kapağında Trablusgarp İşgali’yle meydana geldiği izlenimi oluşan devasa boyuttaki hükümet harcamasının eleştirildiği ortaya çıkmaktadır.

4.3. 17 Mart 1912 Tarihli L’Asino Dergisi’nin Kapağı

17 Mart 1912 tarihli L’Asino Dergisi’nin kapağı, *I nemici della Pace* (Barışın düşmanları) başlığını taşımaktadır. Kapakta birinin başında silindir bir şapka ve silindir şapkanın yanında bir İtalyan bayrağı olan ve diğerin başında da fes olan ve birbirleriyle konuştukları izlenimi verilen iki erkek bulunmaktadır. Kapaktaki erkeklerin yanlarında

Cannoni, Corazze, Viveri-Foraggi, Trasporti, Carbone, Navi, Appalti Ferrovie (Toplar, Zırh, Yiyecek ve Yem, Taşımacılık, Kömür, Gemiler, Demiryolu Sözleşmeleri) yazıları yer almaktadır. Kapaktaki görselin arka planında ise bir savaş sahnesi resmedilmektedir. Kapaktaki görselin altında da *Tra fornitori: - La Pace? Sarebbe la nostra rovina* (Tedarikçiler arasında: - Barış mı? Bu bizim yıkımımız olur) yazısı bulunmaktadır.

Görsel 3: 17 Mart 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912d, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında silindir bir şapka ve silindir şapkanın yanında bir İtalyan bayrağı olan ve diğerinin başında da fes olan birbirleriyle konuşan iki kişi ve iki kişinin arkasında da bir savaş resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında bir savaşın meydana geldiği süreçte iki kişinin savaşan insanların durumlarıyla değil de kendi çıkarlarıyla ilgilenmesi konu edilmektedir. Simgeleştirmede dergi kapağında silindir şapkalı kişinin başında yer alan İtalyan bayrağından, diğer kişinin de fes giymesinden aralarında konuşan kişilerden birinin İtalyan diğerinin ise Türk olduğu anlaşılmaktadır. Karikatürde erkeklerin göbekli şekilde çizilmesinin nedeni sermaye ilişkileri ile de açıklanabilir. Nitekim dergi, savaşa destek veren sermaye çevrelerini eleştirmekte ve derginin onları karikatürlere yansıtırken de şişman, göbekli stereotipler çerçevesinde resmettiği ileri sürülebilmektedir. Bu kapsamda savaş ve sermaye çevresi arasında ilişki kurularak derginin siyasi ideolojisi çerçevesinde çeşitli kesimleri hedef aldığı çıkarımında bulunulabilmektedir. Kapaktaki yazılardan da savaşan insanların Trablusgarp Savaşı'nı temsil ettiği ortaya çıkmaktadır. Kapağın "Barışın düşmanları" şeklindeki başlığından her iki kişinin de Trablusgarp Savaşı'nın barışla sonuçlanmasını istemeyen iki tedarikçinin olduğu vurgulanmaktadır. İki tedarikçi, Trablusgarp Savaşı'ndan maddi kazanç sağlayan tedarikçilerin tamamını (ya da bir kısmını) temsil etmektedir. Kapaktaki "Toplar, Zırh, Yiyecek ve Yem, Taşımacılık, Kömür, Gemiler, Demiryolu Sözleşmeleri" şeklindeki yazılardan da bahsi geçen bu iki tedarikçinin temsil ettiği kişilere yönelik belirli bilgiler verilmektedir. Gelişmede dergi kapağında Trablusgarp Savaşı'nın gerek İtalyan gerekse Türk olmak üzere belirli tedarikçilerin çıkarlarına hizmet ettiği ileri sürülmektedir. Bu şekilde kapakta İtalyan halkının savaşın nedeni üzerine kendilerini sorgulamalarının teşvik edildiği söylenebilmektedir.

4.4. 21 Mart 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

21 Mart 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı, *La pace Italo-Turca* (İtalyan-Türk barışı) başlığını taşımaktadır. Kapakta havada uçtuğu izlenimi verilen, kanatları olan ve üstünde *Pace, Fratellanza* (Barış, Kardeşlik) yazan kurdele

tutan bir kadının ve kadının önünde de el sıkışan biri fesli iki erkeğin olduğu bir görsel bulunmaktadır. Görseldeki erkeklerin yanlarında tarım aletleri olduğu izlenimi verilmektedir. Kapaktaki görselin altında ise *Tra lavoratori - La pace, noi, l'abbiamo fatta da un vezzo!* (İşçiler arasında - Barış, Biz, bunu bir hevesle yaptık!) yazısı bulunmaktadır.

Görsel 4: 21 Mart 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912e, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında kanatları olan bir kadın ve kadının önünde de el sıkışan biri fesli iki erkek resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında iki kişinin el sıkışmaları, barış algısını meydana getirmektedir. Simgeleştirmede dergi kapağında yer alan yazılardan ve erkeklerden birinin fes giymesinden, erkeklerden birinin İtalyan diğerinin de Türk olduğu anlaşılmaktadır. Her ikisinin yanında da tarım aletleri olduğuna yönelik izlenimin verilmesi de her ikisinin de çiftçi olduğu algısını oluşturmaktadır. Gelişmede dergi kapağındaki yazılardan ve görsel anlatımdan, Trablusgarp Savaşı'nın İtalyan ve Türk halkının barışıyla sonuçlanmasının arzu edildiği algısı meydana gelmektedir. Diğer bir ifadeyle kapakta İtalya ve Türkiye'nin savaşmak yerine barış içerisinde yaşamasının teşvik edildiği ortaya çıkmaktadır. Dergi, siyasi ideolojisi gereği dönemin sosyalist söylemlerini karikatüre yansıtmış, tarım toplumu olarak ön plana çıkan grupların milliyetçi söylemlerden sıyrılarak emek çerçevesinde bir araya geldiği anlatılmıştır. Karikatürün kırmızı fonunun sosyalizmi temsil ettiği ileri sürülebilirken, arkadaki kanatlı kadın figürünün ise barışın metaforu olarak kullanıldığı belirtilebilir. Böylece dergide emek ve barış vurgusu üzerinden doğrudan savaş karşıtı mesajın ön plana çıkarıldığı söylenebilir.

4.5. 21 Nisan 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

21 Nisan 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı, *Il riparo del Giovane Turco* (Jön Türk'ün sığınağı) başlığını taşımaktadır. Kapakta askeri bir üniforma içerisinde fesli, sakallı ve koltuk değnekli, şemsiye taşıyan bir erkek resmedilmektedir. Kapaktaki erkeğin taşıdığı şemsiyenin üzerinde *Commercio Austriaco, Interessi Francesi, Banche Tedesche, Influenza Inglese, Rivalita Russa* (Avusturya Ticareti, Fransız Çıkarları, Alman Bankaları, İngiliz Etkisi, Rus Rekabeti) yazıları bulunmaktadır. Kapaktaki görselin altında ise *Finché ho in mano questo ombrello i Dardanelli sono sicuri* (Bu şemsiye elimde olduğu sürece Çanakkale Boğazı güvendedir) yazısı yer almaktadır.

Görsel 5: 21 Nisan 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912f, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında fesli, sakallı ve koltuk değnekli bir kişinin bir şemsiyeyi tutması resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında erkeğin şemsiyeyi tutarak kendisini korumaya çalıştığı algısı meydana gelmektedir. Simgeleştirmede dergi kapağındaki yazılardan, festen ve askeri üniformadan şemsiyeyi tutan kişinin bir Türk olduğu ve kapaktaki Türkün de Osmanlı İmparatorluğu'nu temsil ettiği anlaşılmaktadır. Kapaktaki kişinin koltuk değnekli olmasıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında "hasta adam" olarak nitelendirildiği dağılma dönemine vurgu yapılmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun eski gücünde olmadığı ve kendisini korumak için de Avrupa devletlerinin yardımına ihtiyacı olduğu mesajı verilmektedir. Kapaktaki şemsiyede yazan "Avusturya Ticareti, Fransız Çıkarları, Alman Bankaları, İngiliz Etkisi, Rus Rekabeti" şeklindeki yazılar, çeşitli Avrupa devletlerinin Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki çıkarlarını yansıtmaktadır. Bu nedenle kapakta Avrupa devletlerinin Osmanlı İmparatorluğu üzerinde çıkarları olduğundan, Osmanlı İmparatorluğu'nu savunacağına yönelik algı meydana gelmektedir. Gelişmede dergi kapağının başlığında yer alan Jön Türkler ifadesiyle Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetiminde önemli bir güç haline gelen Jön Türklerin, Osmanlı İmparatorluğu'nun varlığını, eskiden olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun kendi gücüyle değil Avrupa Devletlerinin yardımıyla sürdürebileceği mesajı verilmektedir. Bu şekilde Trablusgarp Savaşı'nın Osmanlı İmparatorluğu'nu önemli ölçüde tehdit etmesi durumunda Avrupa devletlerinin çıkarları doğrultusunda müdahalede bulunabileceğine yönelik algı meydana gelmektedir. Diğer bir ifadeyle kapakta Avrupa Devletlerinin, Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki çıkarlarından dolayı İtalya'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun varlığını tehdit edebilecek bir hamlesine izin vermeyeceğine yönelik düşüncenin oluşmasına yol açılmaktadır. Bu kapsamda kapakta savaşın Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale Boğazı'nı tehdit edecek şekilde ileri boyutlara taşınmasının İtalya'ya bir kazanç sağlamayacağına yönelik mesaj verildiği ileri sürülebilmektedir.

4.6. 10 Haziran 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

10 Haziran 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı, *La guerra* (Savaş) başlığını taşımaktadır. Kapak, üst ve alt olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Üst kısımda karşılıklı konuştuğu izlenimi verilen biri fesli diğeri silindirik şapkalı iki erkek resmedilmektedir. Üst kısımdaki görselin altında *Tra guerrafondai che non vanno in guerra* (Savaşa gitmeyen savaş çığırkanları arasında), *Il turco: La pace mai! Preferiamo farei schiacciare tutti* (Türk: Barış, asla! Herkesin ezilmesini tercih ederiz) ve *L'italiano: E noi prolungheremo la guerra tino al vostro totale slermiuio* (İtal-

yan: Savaşı sizin topyekûn katliamınıza kadar uzatacağız) yazıları yer almaktadır. Alt bölümde ise sırt üstü uzanmış yaralı bir erkek resmedilmektedir. Alttaki görselin sağ yanında ise *Il soldato turco o italiano - Come è bello morire per la patria* (Türk veya İtalyan askeri - Vatan için ölmek ne güzel) yazısı bulunmaktadır.

Görsel 6: 10 Haziran 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912g, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında üst bölümde aralarında konuşan iki kişi ve alt bölümde yerde yaralı yatan bir kişi resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında bir tarafta savaşa ilişkin tartışan iki kişi, diğer tarafta da savaşa yaralanan bir kişi resmedilerek savaşa ilgili yorum yapan ve savaştan doğrudan etkilenen insanlar sunulmaktadır. Simgelendirmede dergi kapağındaki yazılardan üst bölümdeki kişilerden birinin Türk diğerrinin de İtalyan olduğu, alt bölümde yaralı yatan kişinin de hem İtalyan hem de Türk askerini temsil ettiği anlaşılmaktadır. Kapağın üst bölümünde cepheye yer almamalarına karşılık savaşın sürmesini isteyen iki kişi üzerinden savaşa destek veren İtalyan ve Türklerin eleştirildiğine yönelik algı meydana gelmektedir. Diğer yandan kapakta savaşa yaralanan İtalyan ve Türk askerlerinin vatanları için öldükleri için sevindikleri aktarılmaktadır. Gelişmede dergi kapağında Trablusgarp Savaşı'nın hem İtalyan hem de Türk taraflarının inatlaşması sonucunda devam etmemesi gerektiğine yönelik düşünce meydana gelmektedir. Savaşa katılmadıkları halde bazı insanların savaşın büyük bir yıkım olmasına rağmen sürdürülmesini savunmalarına karşı eleştiride bulunmaktadır. Trablusgarp Savaşı'nın cephe dışındaki pek çok insana doğrudan bir etkisi olmamakla birlikte pek çok askerin hayatını kaybetmesine ya da yaralanmasına yol açtığına yönelik mesaj verilmektedir. Bu kapsamda kapakta milliyetçi duygular ön plana çıkarılarak askerlerin cephelerde hayatını kaybetmemesi gerektiğine yönelik düşünce ortaya çıkmaktadır.

4.7. 18 Ağustos 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

18 Ağustos 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı, *La pace libica* (Libya barışı) başlığını taşımaktadır. Kapakta elinde yapraklar olan bir dal tutan, başında yapraklardan bir taç giyen ve kanatları olan bir kadın resmedilmektedir. Görselde kadının ayaklarının biri, üstünde *Turchia* (Türkiye) yazılı bir kazığa, *Nazionalismo* (Milliyetçilik) yazısı şeklindeki bir zincirle, diğer ayağı ise üstünde *Italia* (İtalya) yazılı bir kazığa, *Decreto d'annessione* (İlhak kararnamesi) yazısı şeklindeki diğer bir zincirle bağlıdır. Görselin altında *A quando il primo passo?* (İlk adım ne zaman?) yazısı yer almaktadır.

Görsel 7: 18 Ağustos 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912h, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında ayakları zincirlerle iki kazığa bağlanmış, kanatları olan bir kadın resmedilmektedir. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında kanatları olan kadının zincirle kazıklara bağlanması, barışın engellendiği mesajını vermektedir. Simgeleştirmede dergi kapağında yer alan kanatları olan kadın barışı simgelemektedir. Kadının ayaklarından birindeki zincirin, milliyetçilik yazısı şeklinde olması ve zincirin, üstünde Türkiye yazan bir kazığa bağlı olmasıyla Türk hükümetinin milliyetçiliği, diğer yandan kadının diğer ayağında bulunan zincirin, ilhak kararnamesi yazısı şeklinde olmasıyla da İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etme politikası nedeniyle Trablusgarp Savaşı'nın barışla son bulmasına izin verilmediği aktarılmaktadır. Gelişmede dergi kapağında Trablusgarp Savaşı'na ilişkin hem İtalyan tarafı hem de Türk tarafı eleştirilmekte ve barışın sağlanabilmesi için adım atılması gerektiği belirtilmektedir. Çeşitli siyasi karikatürlerde barış metaforu olarak kanatlı kadın kullanılması tercih edilmiştir. Bu karikatürde de benzer şekilde kanatlı bir kadına yer verilerek derginin barış yanlısı tutumu ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

4.8. 6 Ekim 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı

6 Ekim 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağında başlığa yer verilmemiştir. Kapakta bir grup erkeğin, kanatları olan bir kadını bir salıncakta salladığı resmedilmektedir. Salıncaktaki kadının arka tarafındaki erkekler fes giymektedir. Görselin altında *L'altalena di Ouchy. - La Pace: Veramente il giuoco mi comincia a seccare. I fiduciari: Oh, ma ci divertiamo tanto noi* (Ouchy'nin salıncığı. - Barış: Oyun aslında beni rahatsız etmeye başlıyor. Mütevelli heyeti: Ah, ama çok eğleniyoruz) yazıları bulunmaktadır.

Görsel 8: 6 Ekim 1912 tarihli L'Asino Dergisi'nin kapağı

Kaynak: *Patrimonio*, 1912i, Erişim Tarihi: 11.04.2024

İnsan etkinliğinde dergi kapağında kanatları olan bir kadın, bir grup erkek tarafından bir salıncakta sallandırılmaktadır. Etkileşimli belirlemede dergi kapağında kanatlı kadının salıncakta sallandırılması üzerinden barışın sağlanamadığı mesajı verilmektedir. Simgeleştirmede dergi kapağındaki yazılardan kanatlı kadını sallayanlardan bir kısmının İtalyan, diğer bir kısmının da Türk delegeler olduğuna yönelik algı meydana gelmektedir. İtalyan ve Türk delegelerin Trablusgarp Savaşı için barış sürecinde olduğu buna karşılık barışın henüz sağlanamadığına yönelik düşünce oluşmaktadır. Gelişmede dergi kapağında kanatlı kadının, salıncakta sallanmaktan sıkılmasına karşılık onu sallayanların eğlendiğini bildirmeleri üzerinden Trablusgarp Savaşı'nda İtalyan ve Türk taraflarının barışı sağlamada yavaş olduğuna yönelik bir eleştirinin olduğu algılanmaktadır. Karikatürdeki kadın figürünün, kıyafetlerinin ve ayakkabılarının Antik Yunan ve Roma dönemi kıyafetlerini andırması bakımından da kanatlı kadın üzerinden Roma İmparatorluğu dönemine atıf yapıldığı ileri sürülebilir.

SONUÇ

Trablusgarp Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılma sürecinde yer aldığı son savaşlardan biri olmuş ve savaş sonucunda Afrika kıtasında hâkim olduğu son toprak parçasını da kaybetmiştir. Gerek İtalyan basını gerekse Osmanlı basını savaş sırasında yaşananları okuyucularına nakletmeye çalışmış ve kimi zaman savaşa ilişkin çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu değerlendirmeler kimi zaman doğrudan savaş destekçisi bir söyleme yönelirken, kimi zaman da savaşa yönelik eleştiri olarak ortaya çıkmıştır. Çalışma kapsamında incelenen İtalyan siyasi hiciv dergisi L'Asino'da da yer yer savaşı eleştiren ve barışı teşvik eden söylemler yayımlanmıştır.

Çalışmada incelenen L'Asino'nun Trablusgarp Savaşı'nı konu alan kapaklarında derginin gerek İtalyan gerekse Osmanlı tarafına aynı mesafede yaklaştığı ve doğrudan antimilitarist bir dergi olduğu tespit edilmiştir. Dergi kapaklarında savaşın sürmesini isteyenler eleştirilmiş, savaştan nemalanan çıkar gruplarına karşı söyleme yer verilmiştir. Dergi bu kapsamda savaşa destek veren sermaye gruplarını hedef almıştır. Buna karşılık dergi, İtalyan ve Türk halkının barış içerisinde yaşamasını teşvik edici söyleme yöneldiği bulunmuştur. Dergi kapaklarında milliyetçilik temelinde savaşın sürdürülmesine karşı çıkılmış, milliyetçilik temelinde hareket etmenin savaşın sürmesine neden olacağı belirtilmiştir. Savaşın sürmesinin de cephelerde İtalyan ve Türk askerlerinin hayatlarını kaybetmesine, buna karşılık savaştan belirli bir zümrenin maddi kazanç elde etmesine yol açtığı vurgulanmıştır. Diğer yandan savaşla birlikte meydana gelen maddi boyut üzerinde durularak savaşa yönelik olumsuz algının meydana gelmesine yol açılmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında ele alınan dergi kapakları genel olarak incelendiğinde derginin İtalyan yönetiminin savaş kararına karşı hareket ettiği, bu kapsamda milliyetçi söylemlere karşı sosyalist bir çizgide hareket ettiği iddia edilebilmektedir. Nitekim derginin kurucusu Guido Podrecca (1865-1923) İtalyan Sosyalist Partisi'nde (Partito Socialista Italiano) yer almış ve L'Asino dergisi sosyalist bir dergi olarak algılanmıştır. İncelenen dergi kapaklarında İtalyan askerleri, Türk askerlerine karşı yüceltilmemiş ve savaşın İtalya için önemi üzerinde durulmamıştır. Ayrıca dergi kapaklarında İtalya'nın, Roma İmparatorluğu'ndaki gibi geniş sınırlara sahip olması üzerinde durulmamış, savaşın hem İtalya hem de Osmanlı İmparatorluğu için olumsuz sonuçlar meydana getirdiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda dergi kapaklarında İtalyan askerlerinin ne için savaştığının ve neden hayatını kaybettiğinin insanların zihinlerinde sorgulatılmaya çalışıldığı ileri sürülebilmektedir.

Çalışma, L'Asino'nun kapakları üzerinden Trablusgarp Savaşı'na ilişkin İtalyan basınındaki savaş karşıtı cepheye ışık tutması bakımından önem taşımaktadır. Gelecek çalışmalar, yine L'Asino'nun kapakları üzerinden İtalyan'ın Birinci Dünya Savaşı'nda yer almasına yönelik L'Asino'nun söylemlerini ele alabilir. Bu şekilde L'Asino'nun İtalya'nın yer aldığı iki savaşa yönelik tavrı arasındaki benzer ve/veya farklı yönler ortaya konulabilir.

KAYNAKÇA

- Altunsoy, B. (2022). İtalya'nın Trablusgarp'a nüfuzu ve Trablusgarp Savaşı'nın başlamasında İtalya basınının etkisi. *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, (52), 31-69.
- Arslanyürek, Y. (2019). Halil (Kut) Bey'in Trablusgarp Savaşı'ndaki faaliyetleri. *Belgi Dergisi*, 2(18), 1563-1586. <https://doi.org/10.33431/belgi.567071>
- Başkan, Ö. F., & Yetişgin, M. (2018). Trablusgarp Savaşı'nda İngiliz Teğmen Herbert Gerald Montagu'nun faaliyetleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 1536-1553. <https://doi.org/10.15869/itobiad.408598>
- Çetin, V. (2023). The New York Times gazetesi haberlerinde Trablusgarp Savaşı yansımaları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 726-758. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1301811>
- Çiftsüren, A. (2022). Trablusgarp Savaşı'nın Urdu şiirine yansıması. *Şarkiyat Mecmuası*, (41), 39-60. <https://doi.org/10.26650/jos.1161855>
- Dağlar Macar, O. (2017). Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin kurumsal tarihinde önemli bir deneyim: Trablusgarp Savaşı (1911-1912). *Bellekten*, 81(292), 947-986.
- Demir, E. (2020). Türkiye açısından Libya'nın (Trablusgarp) tarihsel ve stratejik önemi. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 125(246), 149-166.
- Durgun, B. (2014). Italian spark on Balkan arsenal: Italian-Turkish War (1911-1912). *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 14(28), 127-148.
- Ertuş, A. (2021). Beyânü'l Hak gazetesi'ndeki Trablusgarp işgalini konu edinen manzumelere bir bakış. *Edebi Eleştiri Dergisi*, Takvîm-i Vekâyi'den 1928 Yılına Süreli Yayınlar ve Edebiyat Özel Sayısı, 82-99. <https://doi.org/10.31465/eeder.928380>
- Geuna, A. (2020). The first proof of international solidarity. The Italo-Turkish War, the Italian Socialist Party and the International. *Cahiers Jaures*, 237(3), 93-111.
- Güzel, H. T. (2017). "Hasta Adam" Osmanlı Devleti karşısında başarılı bir İtalyan diplomasi örneği: Trablusgarp Savaşı. *Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 78-118. <https://doi.org/10.24186/vakanuvis.303272>
- İpek, N. (2015). Trablusgarb ve Bingazi mültecileri (1911-1912). *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 9, 90-109.
- Karabulut, S. (2018). Osmanlı Devleti'nin 'Muhasım Devlet' politikasına bir örnek: Trablusgarp Savaşı ve İzmir'deki İtalyanlar. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 17(34), 185-205.
- Malkoç, E. (2020). İtalyanların Trablusgarp Savaşı sırasında Oniki Ada'yı işgallerinin Türk basınındaki yankısı: İkdam ve Şehbal örnekleri. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi - CTAD*, (31), 79-117.
- Mete, Ş. (1998). Trablusgarp Savaşı ve İtalya'nın Akdeniz'deki faaliyetler. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3(8), 261-292.
- Öksüz, M. (2013). "Trablusgarp ve Bingazi Havalisi Mevaki-i Harbiyyesi İane Defteri" ne göre Trablusgarp Savaşı için Trabzon'dan toplanan yardımlar. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 15(15), 147-204.
- Özaslan, F. (2019). Trablusgarp Savaşının Osmanlı basınına yansımaları: Donanma Mecmuası örneği. *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi E-Dergisi*, 6(2), 61-72.

Özcan, H. (2022). Telgrafçı İhsan (Pere) Bey'in gözünden Trablusgarp ve Balkan savaşları sırasında Çanakkale Boğazı'nın ablukası ve Bozcaada'nın işgali. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi (CTAD)*, 18(35), 103-135.

Patrimonio. (1912a). "L'Asino Dergisi." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912b). "21 Ocak 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912c). "4 Şubat 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912d). "17 Mart 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912e). "21 Mart 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912f). "21 Nisan 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912g). "10 Haziran 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912h). "18 Ağustos 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Patrimonio. (1912i). "6 Ekim 1912 Tarihli L'Asino Dergisi'nin Kapağı." URL: <https://patrimonio.fondazionefeltrinelli.it/new-feltrinelli/pubblicazioni/detail/FF9000006825/l-asino-1912-2.html.html>, Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Seyhan, E. (2023). Trablusgarp Savaşı'nda Çanakkale Boğazı'nın mayınlanması. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılı-ğı*, 22(34), 162-183. <https://doi.org/10.17518/canakkalearastirmalari.1260802>

Snow, D. A. (2001). Extending and broadening Blumer's conceptualization of symbolic interactionism. *Symbolic Interaction*, 24(3), 367-377. <https://doi.org/10.1525/si.2001.24.3.367>

Şeber, N. İ. (2011). Arşiv belgelerine göre Trablusgarp Savaşı'nın Osmanlı topraklarındaki İtalyan tebaaya yansımaları. *Osmanlı Araştırmaları*, 38(38), 236-262.

Şimşek, M. (2011). Trablusgarp Savaşı'nda Alman Kızılhaç (Salib-i Ahmer) Cemiyeti'nin çalışmaları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 35(100), 325-352. <https://doi.org/10.33419/aamd.642317>

Tekin, A. S. (2020). Trablusgarp Harbi ve havacılık tarihinde ilkler. *Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 16-29.

Temel, M. (2005). Trablusgarp savaşında Osmanlı devleti ve İtalya tarafından savaş kaçığı ilan edilen maddeler ve denizlerde karşılıklı el koymalar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(1), 203-214.

Umar, Ö. O. (2001). Trablusgarp Savaşı sırasında İtalya'nın Beyrut'u bombardımanı. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 51(17), 727-784.

- **Etik kurul onayı:** Etik kurul onayına ihtiyaç bulunmamaktadır.
- **Yazar katkı oranları:** “İtalyan L’Asino Siyasi Hiciv Dergisi’nin Trablusgarp Savaşı’na Muhalif Yaklaşımı” başlıklı bu çalışmada Caner aki (birinci yazar) %50, Mehmet Ozan Gülada (ikinci yazar) %50 oranında katkı sağlamıştır.
- **ıkar atışması:** ıkar atışması bulunmamaktadır.
- **Finansal destek:** Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

-
- **Ethics committee approval:** There is no need for ethics committee approval.
 - **Author contribution rate:** Caner aki (first author) contributed 50%, Mehmet Ozan Gülada (second author) contributed 50% in this study entitled “Italian L’Asino Political Satire Magazine’s Opposition Approach to the Italo-Turkish War”.
 - **Conflict of interest:** There is no conflict of interest.
 - **Grant support:** The author declared that this study has received no financial support.

Bu alışma araştırma ve yayın etiğine uygun olarak gerekleştirilmiştir.
This study was carried out in accordance with research and publication ethics.